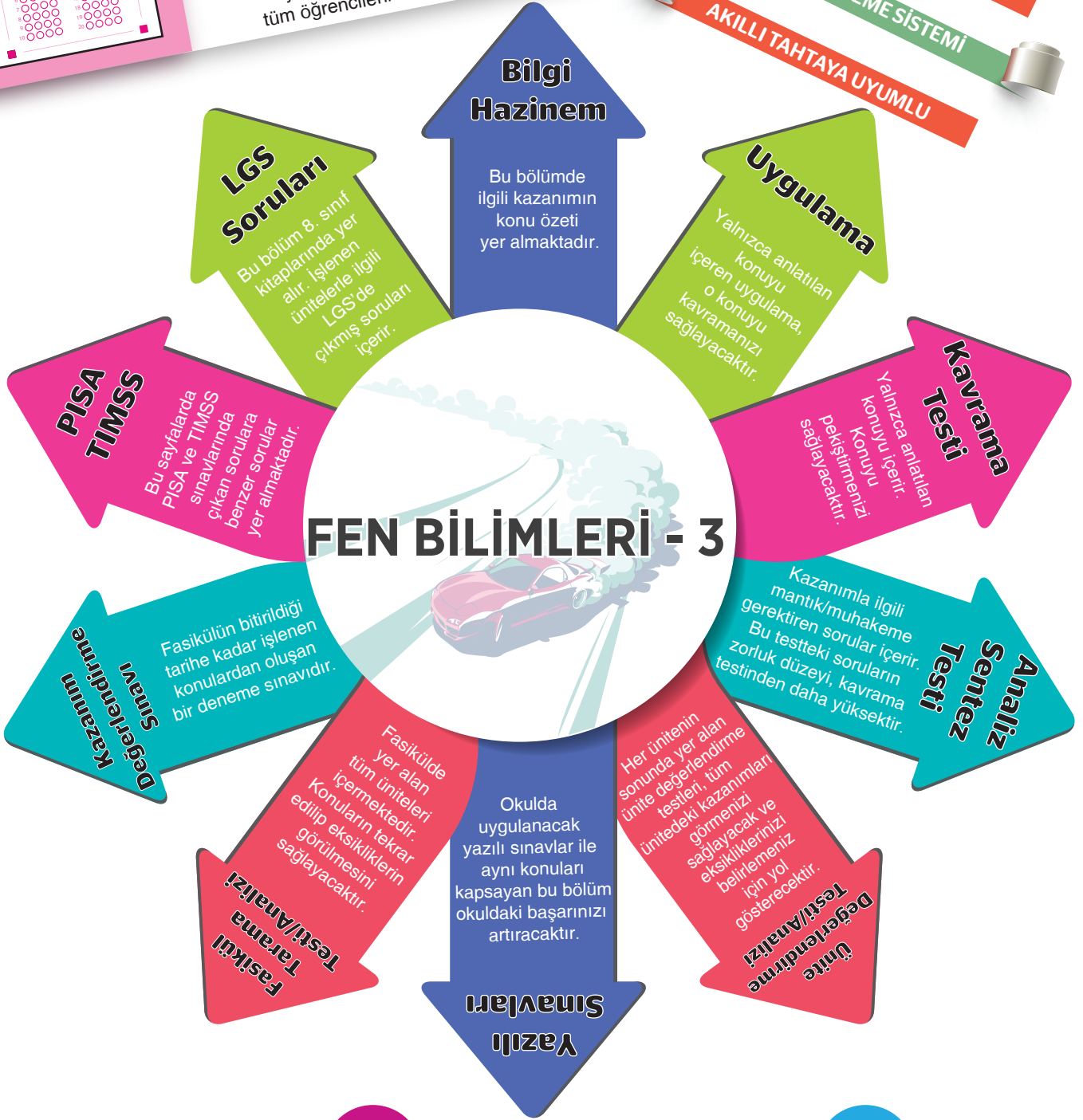

Her testin ilk sayfasının üstünde yer alan karekodlar, soruların video çözümüne ulaşılmasını sağlamaktadır. Google Play veya Appstore mağazalarından "dijitalim" test uygulamasını indirerek soruların video çözümlerine ve sıralamanıza ulaşabilirsiniz. Öğretmenler "dijitalim" uygulamasıyla testlerin altında yer alan mobil optikleri okutarak tüm öğrencilerinin sonucuna ulaşabilir.

YENİ MÜFREDATA UYGUN

TAM HÜCRELEME SİSTEMİ

AKILLI TAHTAYA UYUMLU

6

BİLGİ HAZİNE
SAYISI

20

UYGULAMA
SAYISI

123

SORUSAYISI

2

YAZILI SINAV
SAYISI

5. Sınıf

Copyright ©

Bu kitabın her hakkı yayınevine aittir.

Hangi amaçla olursa olsun, bu kitabın tamamının ya da bir kısmının, kitabı yayımlayan yayınevinin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.

010720 – B1

ISBN: 978-605-7585-24-0

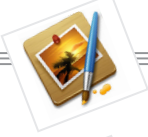
Genel Yayın Yönetmeni
S. AKGÜL

Yazarlar
Servet ŞÜT / Burak DOĞANCI / Barış ALTUNTAŞ
Ziya KART / Merve ER ASLAN

Editör
Merve ER ASLAN

Dizgi
Son Viraj Dizgi Birimi

Basım Yeri

www.dijitalim.com.tr

“Dijitalim” öğrenci veya öğretmen uygulamasını indirerek bütün soruların video çözümlerine ulaşabilirsiniz.

www.dijitalim.com.tr

DİJİTAL EĞİTİM PORTALIMIZA GİRİNİZ.

ÖĞRETMEN ÜYELİĞİ SEÇİMİ İLE SİSTEME ÜYELİK FORMUNU DOLDURUNUZ. SİSTEME GİRİŞ YAPARAK DİJİTAL İÇERİKLERİMİZİ İSTEDİĞİNİZ YERE İNDİREBİLİRSİNİZ. İNTERNETE BAĞLI OLSUN VEYA OLMASIN DİLEDİĞİNİZ PLATFORMLARDA İÇERİKLERİMİZİ KULLANABİLİRSİNİZ.

Test ve deneme oluşturmak için
70.000 soruluk
“SORU HAVUZU” muzdan
yararlanabilirsiniz.

AKILLI TAHTAYA
UYUMLU

TAMAMEN ÜCRETSİZ İÇERİK

Konu Anlatımları
Benzer Sorular
Online Testler
Online Denemeler

ÖN SÖZ

Sevgili Öğrenciler, Kıymetli Öğretmenlerimiz,

Son Viraj Yayınları olarak hedefi yüksek olan öğrencilere rehber olmak ve onların başarı seviyesini yükseltmek için yola çıktık. Değişen sınav sistemiyle birlikte ortaya çıkan yeni nesil sorularla kitaplarımızı oluşturarak sizleri bu sınavlara en iyi şekilde hazırlamayı istiyoruz.

Kitaplarımızı hazırlarken Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından yayımlanan öğretim programlarındaki kazanımları esas alıyoruz. Soruları bu kazanımlar çerçevesinde hazırlıyor, tüm kazanımlara kitaplarımızda yer veriyoruz. Bunu yaparken kazanımların dışına asla çıkmıyoruz. Testleri mantık, muhakeme, analiz, sentez gerektiren sorularla oluşturuyoruz. Yeni nesil olarak adlandırılan bu tip sorularla öğrencilerimizin analitik düşünerek bilgilerini günlük hayata aktarabilmelerini amaçlıyoruz.

Bloom taksonomisine uygun olarak “tam öğrenme” modeliyle hazırladığımız özet konu anlatım, uygulama, kavrama, analiz-sentez, ünite değerlendirme testi ve analiziyle oluşturduğumuz “Drift Serisi” öğrencilerimizi bilgi düzeyinden sentez düzeyine çıkarıyor. Kolaydan zora şeklinde hazırlanan bu testler sayesinde başarı basamaklarını kolaylıkla aşacağınızı düşünüyoruz.

Tamamını zorluk derecesi yüksek yeni nesil sorularla oluşturduğumuz “Formula-1” serisi ile öğrencilerimiz tüm soru tipleriyle karşılaşacak ve soruları kolay şekilde çözenin yollarını öğrenecektir.

Ünite değerlendirme testleri şeklinde hazırladığımız “OFF-ROAD Serisi” ile son tekrarı da yaparak öğrencilerimizi hedeflerine bir adım daha yaklaştırıyoruz. Deneme sınavlarıyla da sizleri sınav seviyesinden daha üst seviyelere taşıyarak sınavlarda karşılaşacağınız hiçbir soru karşısında zorlanmadan başarılı sonuçlar elde edeceğinizi düşünüyoruz.

Tüm ürünlerimizdeki soruların video çözümlerini yaparak öğrencilerimizin çözemediği sorularla ilgili anında dönüt sağlıyoruz. “Dijitalimöğrenci” uygulamasından veya www.dijitalim.com.tr adresinden soru çözümlerine veya konu anlatım videolarına ulaşabilirsiniz.

Son Viraj Yayınları ile çıktığınız bu yolculukta hedefinize ulaşmanızı diliyor, size bu yolda rehberlik yapmaktan onur duyuyoruz.

Genel Yayın Yönetmeni

İçindekiler

6. ÜNİTE

İNSAN VE ÇEVRE

Biyçeşitlilik	7
II. Dönem I. Yazılı	13
Nesli Tükenen Canlılar	15
Habitat / Ekosistem	15
İnsan ve Çevre İlişkisi	21
Yıkıcı Doğa Olayları	27
6. Ünite Değerlendirme Testi	33
6. Ünite Değerlendirme Testi Analizi	37

7. ÜNİTE

ELEKTRİK DEVRE ELEMANLARI

Devre Elemanlarının Sembollerle Gösterimi ve Devre Şemaları	41
Basit Elektrik Devresinde Lamba Parlaklığını Etkileyen Değişkenler	47
II. Dönem II. Yazılı	55
7. Ünite Değerlendirme Testi	57
7. Ünite Değerlendirme Testi Analizi	61
3. Fasikül Tarama Testi	63
3. Fasikül Tarama Testi Analizi	69
3. Deneme	71
TIMSS-PISA	77
Cevap Anahtarı	79

6. ÜNİTE

İnsan ve Çevre

Biyçeşitlilik

Nesli Tükenen Canlılar

Habitat / Ekosistem

Yıkıcı Doğa Olayları

Ünite Değerlendirme Testi

Ünite Değerlendirme Testi Analizi

KAZANIMLAR

5.6.1.1. Biyoçeşitliliğin doğal yaşam için önemini sorgular.

5.6.1.2. Biyoçeşitliliği tehdit eden faktörleri, araştırma verilerine dayalı olarak tartışır.

5.6.2.1. İnsan ve çevre arasındaki etkileşimin önemini ifade eder.

5.6.2.2. Yakın çevresindeki veya ülkemizdeki bir çevre sorununun çözümüne ilişkin öneriler sunar.

5.6.2.3. İnsan faaliyetleri sonucunda gelecekte oluşabilecek çevre sorunlarına yönelik çıkarımda bulunur.

5.6.2.4. İnsan-çevre etkileşiminde yarar ve zarar durumlarını örnekler üzerinde tartışır.

5.6.3.1. Doğal süreçlerin neden olduğu yıkıcı doğa olaylarını açıklar.

5.6.3.2. Yıkıcı doğa olaylarından korunma yollarını ifade eder.

Bilgi Hazinem

➔ **Biyçeşitlilik:** Bir bölgedeki canlıların çeşitliliği ve sayıca zenginliği biyolojik çeşitliliği ifade eder. Tür sayısının fazlalığı biyçeşitliliğin zenginliğini gösterir. Bir bölgenin coğrafi konumu ve iklim özellikleri biyolojik çeşitliliği etkiler. Her bölgenin iklim ve coğrafi konumuna bağlı olarak o bölgede yaşayan bitki ve hayvan çeşitliliği de farklılık gösterir. Biyolojik çeşitlilik; iklim koşulları, toprak yapısı, yeryüzü hareketleri, insan faaliyetleri gibi etkenlerden etkilenir. Biyçeşitlilik; sağlık, çevre ve ekonomi üzerinde önemli etkiye sahiptir. Biyçeşitliliğin sağladığı yararları kısaca özetleyecek olursak;

- ▶ Canlıların hayatının devamı için gereklidir.
- ▶ Havayı temizler.
- ▶ Erozyonu önler.
- ▶ Eczacılıkta ilaç yapımında kullanılır.
- ▶ Tekstil ve mobilya sektöründe kullanılır.
- ▶ Toprağın yapısının korunmasını sağlar.
- ▶ Ekonomik gelir sağlar.

NOT: Ülkemiz biyçeşitlilik bakımından zengin bir ülkedir. Türkiye Avrupa'nın en zengin ülkesi olup Dünya'da ise biyçeşitlilik bakımından dokuzuncu sıradadır. Ankara kedisi, Sivas kangalı, Ankara keğisi, Denizli horozu sadece ülkemizde yaşayan canlı türlerinden bazılarıdır. Bunun yanı sıra acur, alıç, iğde gibi meyveler biyolojik zenginliklerimiz arasındadır.

Biyçeşitliliği tehdit eden faktörler	Biyolojik çeşitliliğin korunması için
<ul style="list-style-type: none"> • Doğal kaynakların azalması • Aşırı nüfus artışı ve plansız yapılaşma • Çevre kirliliği • Aşırı avlanma • Erozyon • Orman yangınları • Doğal afetler vs. • Küresel ısınma vs. 	<ul style="list-style-type: none"> • İnsanlar bilinçlendirilmeli • Doğal yaşam alanları koruma altına alınmalı • Aşırı sulama yasaklanmalı • Nesli tükenmekte olan canlılar koruma altına alınmalı • Ormanlar tahrip edilmemeli. • Organik tarım ile üretim yaygınlaştırılmalı

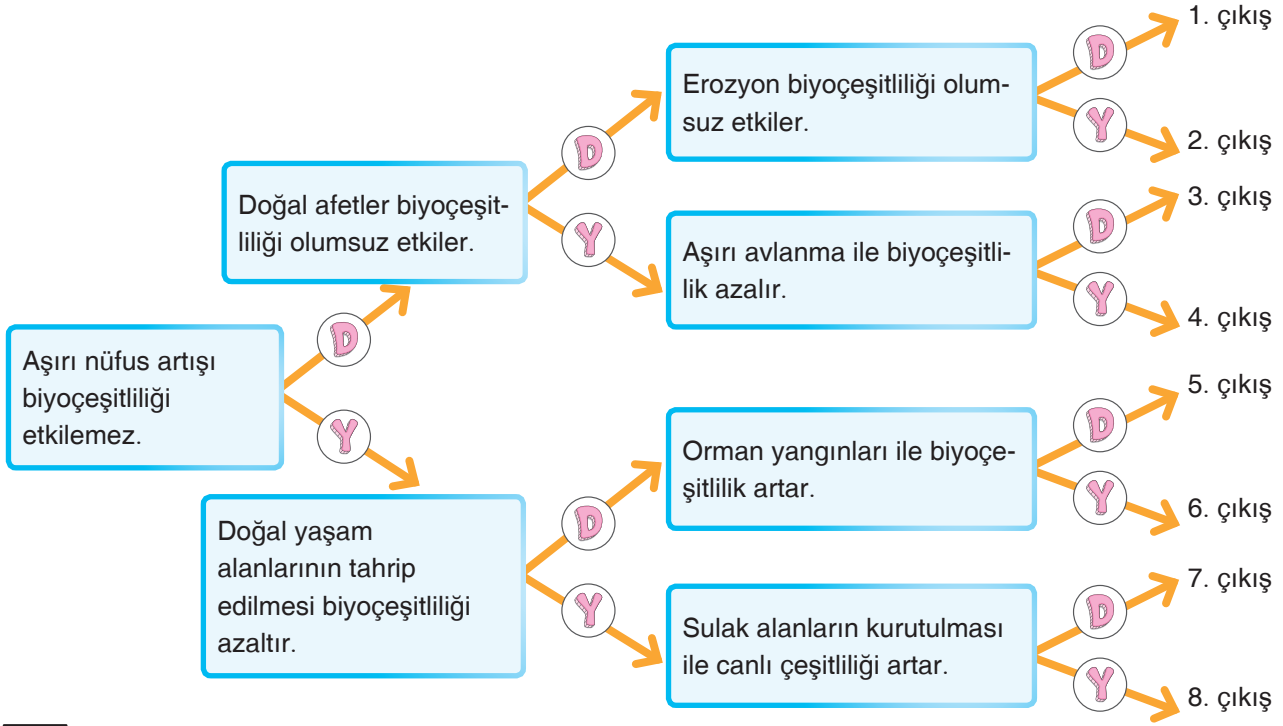
A. Aşağıdaki cümlelerden doğru olanların başına "D", yanlış olanların başına "Y" yazınız.

1. Biyçeşitlilik canlıların hayatının devam etmesi için gereklidir.
2. Biyçeşitlilik, bir bölgedeki canlı ve cansız varlıkların tümünü ilgilendirir.
3. Biyolojik çeşitlilik iklim koşulları, toprak yapısı ve insan faaliyetleri gibi etkenlerden etkilenir.
4. Van kedisi, Ankara kedisi sadece Türkiye'de yaşayan canlı türleridir.
5. Aşırı nüfus artışı biyçeşitliliği olumlu yönde etkiler.

**DÜŞÜN,
KARAR VER**

B. Aşağıda verilen bilgilerin doğru "D" ya da yanlış "Y" olduğuna karar verilerek ilerlendiğinde hangi çıkışa ulaşılır?

**DÜŞÜN,
ANALİZ ET**

C. Aşağıdaki soruların cevaplarını noktalı yerlere yazınız.

1. Biyçeşitliliğin sağladığı yararları örnek veriniz.

.....

.....

2. Ülkemizde biyçeşitliliği oluşturan canlılara 5 örnek veriniz.

.....

.....

3. Biyçeşitliliği olumsuz etkileyen olaylara 5 örnek veriniz.

.....

.....

4. Biyçeşitliliğin korunması için alınabilecek önlemlere 5 örnek veriniz.

.....

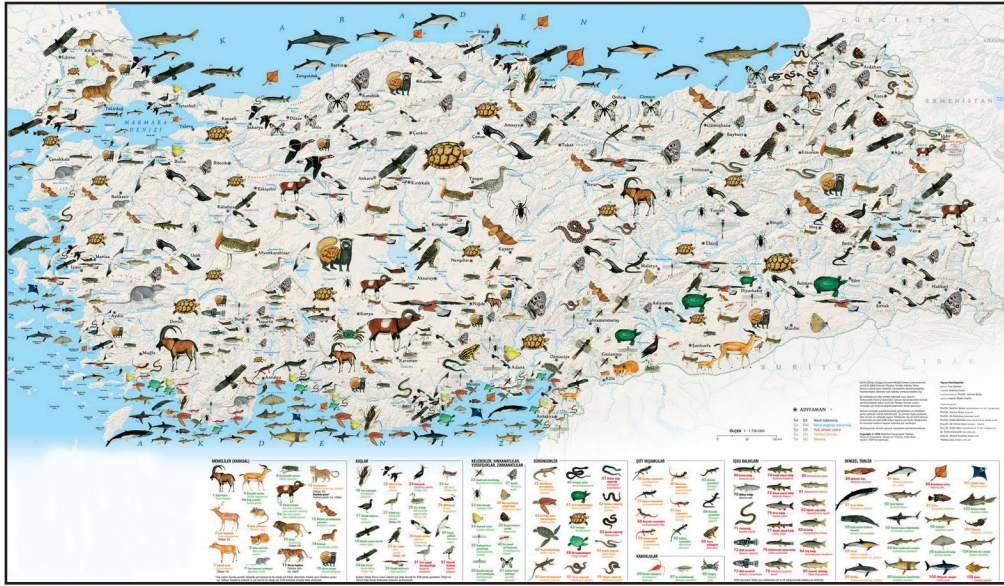
.....

1. Biyçeşitlilik bir ÷lkenin ihtiyaç duyduğu en önemli kaynaklardan biridir.

Buna göre biyçeşitlilik ile ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisi yanlıştır?

- A) Biyçeşitlilik yeryüzündeki dengeyi korumaktadır.
 B) Biyçeşitlilik ÷lkeler için en büyük zenginliktir.
 C) Biyçeşitliliğin; sağlık, evre ve ekonomi üzerinde olumlu etkileri vardır.
 D) Biyçeşitliliğin bir parçası olan hayvanlar tüm canlıların besin ihtiyaını karşılar.
2. ÷lkemiz endemik tür bakımından çok zengin bir coğrafyaya sahiptir. ÷lkemizde 500'den fazla özel yaşam alanı yer alır. 10.000'den fazla bitki, 400'den fazla kuş, 500'den fazla balık ve 100.000'den fazla omurgasız hayvan bulunmaktadır.

Varolan bu kadar zengin çeşitliliği koruyabilmek için de çeşitli önlemler alınmalıdır.

Bu koruma önlemleri arasında;

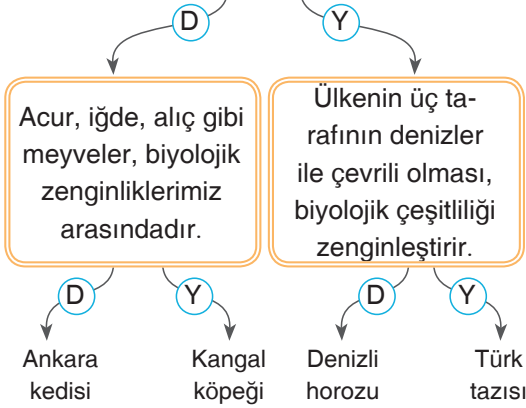
- I. İnsanların eğitilmesi,
- II. Tabiat parklarının korunması,
- III. Temiz ve yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması,
- IV. Tarım ilaçlarının bilinçli tüketimi

alışmalarından hangileri yer almaktadır?

- A) I ve III. B) II, III ve IV. C) I, II ve III. D) I, II, III ve IV.

3.

Türkiye biyoçeşitliliği, kendine özgü canlı türleri ile Dünya'da önemli bir konuma sahiptir.

Yukarıda verilen ülkemizin biyoçeşitliliği ile ilgili bilgilerden doğru olanlar için "D" yanlış olanlar için "Y" yolu izleyerek ilerlendiğinde hangi canlıya ulaşılır?

- A) Ankara kedisi
- B) Kangal köpeği
- C) Denizli horozu
- D) Türk tazısı

4. Aşağıda verilenlerden hangisi biyoçeşitliliği olumsuz etkileyen faktörler arasında gösterilemez?

- A) Erozyon
- B) Aşırı avlanma
- C) Organik tarım
- D) Orman yangınları

İPUCU

» Biyoçeşitliliği etkileyen en temel faktörlerin başında yağış gelmektedir. Bir bölge ne kadar yağış alırsa ekosistemin bitki örtüsü o oranda zenginleşir.

5.

İfadeler	D	Y
Canlı sayısı ve çeşidi biyolojik çeşitliliği oluşturur.		
Orman yangınları canlı türlerinin yok olmasına neden olur.		
Organik tarım ile biyolojik çeşitlilik korunur.		
Tarım ilaçlarının sık kullanımı ile biyolojik çeşitlilik korunur.		

Tabloda verilen bilgilerin karşısına doğru ise "D" yanlış ise "Y" yazıldığında tablonun görünümü aşağıdakilerden hangisi gibi olur?

- A)

D
Y
D
Y
- B)

D
Y
Y
D
- C)

D
D
Y
D
- D)

D
D
D
Y

1. Aşağıda yer alan haber içeriğinde bir su kaynağındaki biyçeşitliliğin olumsuz etkilenmesi yer almaktadır.

“Çokal Barajındaki Toplu Balık Ölümleri Tedirgin Ediyor.”

Trakyanın GAP'ı diye adlandırılan ve oksijen deposu, doğa harikası olan Çokal barajında milyonlarca ölü balık kıyıya vurdu.

Çokal barajındaki ölü balıkların kıyıya vurması, bölge sakinlerini tedirgin etti. Tekirdağ Gıda, Tarım ve Hayvancılık il müdürlüğü yetkilileri tarafından alınan numunede, sudaki oksijen miktarının sıfıra indiği ve balık ölümlerinin bu sebepten kaynaklandığı ortaya çıktı. Balık ölümlerinin başka sebepleri de olabileceğini belirten yetkililer, barajdan balık avlanmalarını yasakladılar.

Verilen gazete haberinde baraj ekosistemindeki balık biyçeşitliliğinin azalmasına neden olan etkenler arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Baraj suyuna zirai ilaçların atılması
B) Baraj gölü çevresinde insan yoğunluğunun artması ile göl suyunun kirletilmesi
C) Baraj gölü çevresinde bulunan fabrikaların atıklarının göl suyuna karışması
D) Küçük balıkların aşırı avlanması
2. Esmâ ve Burak, ülkemizin 2 farklı bölgesinde doğa gezisi yapar. Bu bölgelerde yaptıkları gözlem ve araştırmalardan elde ettikleri sonuçlar aşağıda verilmiştir.

P bölgesi (Esmâ)	R bölgesi (Burak)
<ul style="list-style-type: none"> • 115 çeşit kuş • 72 çeşit bitki • 30 çeşit memeli • 20 çeşit sürüngen 	<ul style="list-style-type: none"> • 420 çeşit kuş • 720 çeşit bitki • 30 çeşit memeli • 30 çeşit sürüngen • 70 çeşit balık

Buna göre P ve R bölgeleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğru değildir?

- A) R bölgesinin biyçeşitliliği, P bölgesinin biyçeşitliliğinden daha fazladır.
B) R bölgesinin toprak ve su özelliği daha fazla çeşit canlıların yaşamasına imkan hazırlamıştır.
C) İlaç yapımında kullanılan hammadde zenginliği P bölgesinde daha fazladır.
D) R bölgesinde, P bölgesinde olmayan canlı çeşidi vardır.

3. Ülkemizde 2018 yılı itibarıyla 41 adet milli park bulunmaktadır. Milli parklardan bazıları ile ilgili bilgiler aşağıda verilmiştir.

Kuş Cenneti Milli Parkı (Balıkesir): 64 hektarlık alan içerisinde 239 kuş türü tespit edilmiştir. Bunlardan 66'sı burada düzenli olarak bulunmakta, 21'i bazı seneler kuluçkaya yatmakta, 174'ü ise göç sırasında buraya uğramaktadır. Başlıca türler tepeli pelikan, baykuş, ağaç kakan, karabatak ve balamandır.

Uludağ Milli Parkı (Bursa): Yükselti nedeniyle farklı bitki türleri bulunur. Defne, meşe, ıhlamur, çitlembik ve muşmula gibi ağaç türleri bulunur. Ağaçkakan, kerkenez, atmaca, tilki, çakal, porsuk ve geyik burada yaşayan hayvanlardan bazılarıdır.

Buna göre verilen bilgilere bakılarak,

- I. Milli parklar, biyoçeşitliliğin fazla olduğu yaşam alanlarıdır.
- II. Kuş Cenneti Milli Parkı'nda sadece ülkemize özgü kuş çeşitleri bulunur.
- III. Uludağ Milli Parkı'nda bitki ve hayvan çeşitliliği fazladır.

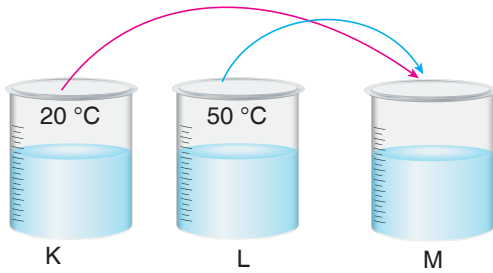
çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız II. B) I ve III. C) II ve III. D) I, II ve III.

A. Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların başına "D" yanlış olanların başına "Y" harfi koyunuz. 10 puan

1.	☐	Ay, Dünya'ya Güneş'ten daha yakındır.
2.	☐	Sürüngenlerin büyük kısmı karada yaşar.
3.	☐	Biyolojik çeşitlilik iklim koşullarından etkilenmez.
4.	☐	Sürtünme kuvveti bazen günlük hayatımız için gerekli olan bir kuvettir.
5.	☐	Kaynama maddenin yüzeyinde gerçekleşir.
6.	☐	Genleşen maddenin kütlesi artar.
7.	☐	Sıcaklık maddenin kütlesine bağlıdır.
8.	☐	Gelme açısı yansıma açısına eşittir.
9.	☐	Şeffaf naylon, hava gibi maddeler yarı saydam maddelerdir.
10.	☐	Cisimlerin gölgeleri kendi şekillerine benzer.

B. Aşağıdaki soruları deney düzeneğine göre cevaplayınız. 10 puan

K ve L kaplarındaki eşit kütleli sular M kabında karıştırılıyor.

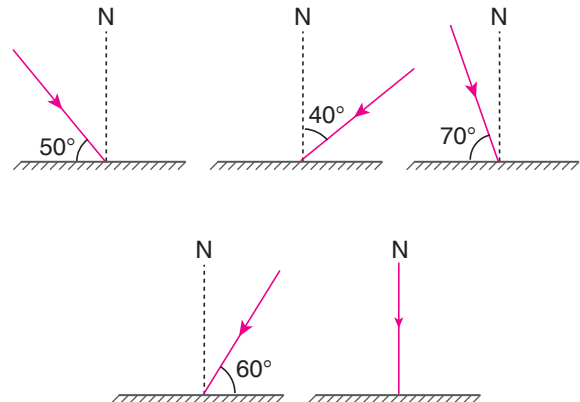
- a. L kabındaki su ısı
- b. K kabındaki su ısı
- c. Isı alışverişi tamamlandığında kaplardaki suların son sıcaklığı °C olur.

C. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun sözcüklerle tamamlayınız. 10 puan

artar	kaynama noktası	gelen ışın
doğrular	kısa	azalır
doğal afetler	sürüngenler	saydam

1.	Ay'ın etrafındaki dolanma süresi yaklaşık 27 gündür.
2.	Yılan, timsah gibi canlılar sınıfında yer alır.
3.	Biyolojik çeşitliliği tehdit eden faktörlerden biri de 'dir.
4.	Buzlu yüzeylerde sürtünme kuvveti
5. maddenin ayırt edici özelliklerinden biridir.
6.	Isı alan katı maddenin sıcaklığı
7.	Işık boyunca yayılır.
8.	Işık kaynağından çıkarak yansıtıcı yüzeye gelen ışığa denir.
9.	Öğle saatlerinde gölgenin boyu en olur..
10.	Gözlük camı maddedir.

D. Aşağıdaki düzlem aynadaki yansıma olaylarında yansıma açılarını bulunuz. 10 puan

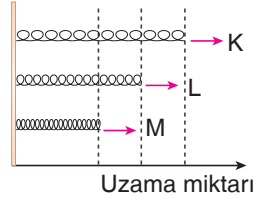

Aşağıdaki çoktan seçmeli sorularda doğru cevabı bulup işaretleyiniz.

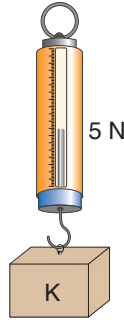
60
puan

1. Şekildeki düzende özdeş yaylar duvara sabitlenerek uçlarından kuvvet uygulanmış ve yaylardaki uzama miktarları ölçülmüştür.

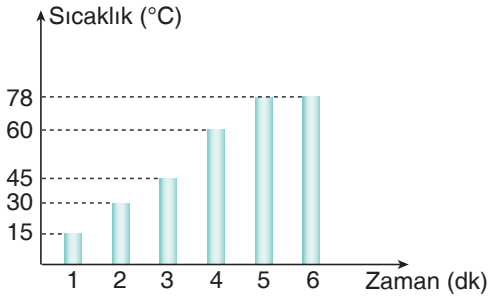
Buna göre yaylara uygulanan kuvvetlerin büyükten küçüğe doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $K > L > M$ B) $L > M > K$
C) $K > M > L$ D) $K = L = M$
2. Aşağıdaki dinamometreye K cismi asılarak dinamometrede okunan değer gözleniyor.

Dinamometreye 3 tane daha K cismi eklendiğinde dinamometrenin gösterdiği değer aşağıdakilerden hangisi gibi olur?

- A) 5 N B) 10 N
C) 15 N D) 20 N
- 3.

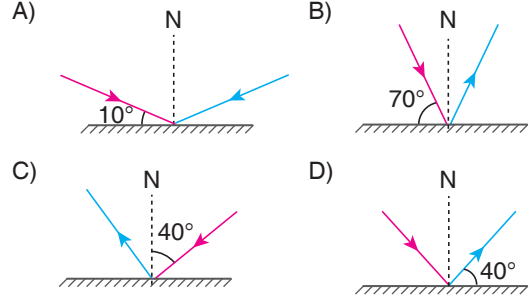
Yukarıdaki grafikte saf bir katı maddeye ait sıcaklık-zaman grafiği görülmektedir.

Buna göre bu maddenin erime noktası aşağıdakilerden hangisidir?

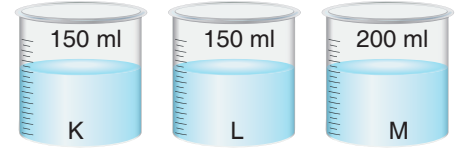
- A) 100°C B) 78°C C) 60°C D) 30°C

4. "Işığın gelme açısı yansıma açısına eşittir."

Buna göre aşağıdaki ışık ışınlarından hangisinin gelme açısı diğerlerinden küçüktür?

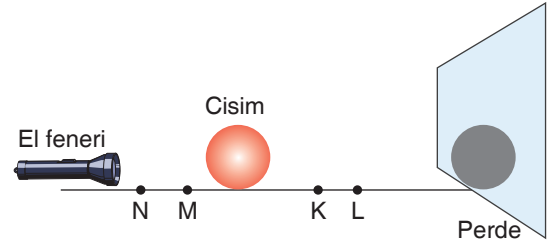
5. İçlerinde farklı miktarda su bulunan kaplar ısıtıcılarla kaynama noktasına kadar ısıtılıyor.

Kaplardaki suların son sıcaklıkları arasındaki ilişki aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $K = L = M$ B) $K > L > M$
C) $M > L > K$ D) $L > M > K$

6. Deniz el feneri ile saydam olmayan cisme şekildeki gibi ışık tutuyor.

Deniz gölgenin daha küçük olması için,

1. El fenerini M noktasına koymalıdır.
2. Cismi K noktasına koymalıdır.
3. Cismi L noktasına taşınmalıdır.

işlemlerinden hangilerini ayrı ayrı yapmalıdır?

- A) Yalnız 1. B) Yalnız 2.
C) 2 ve 3. D) 1 ve 3.

Bilgi Hazinesi

Nesli tamamen yok olmuş, yeryüzünde yaşayan bir tek ferdi bile olmayan canlılara **nesli tükenmiş canlı** denir. Canlıların neslinin tükenmesine doğal afetler, iklim değişiklikleri, aşırı avlanma ve canlıların yaşam alanlarının tahrip edilmesi gibi faktörler neden olabilir.

Anadolu leoparı

Yılan boyun

Kafkas bizonu

Asya fili

Ülkemizde nesli tükenen canlılar

Dinozor

Mamut

Hazar kaplanı

Moa kuşu

Dünyada nesli tükenen canlılar

Akdeniz fokü

Boz ayı

Siyah gergedan

Kutup ayısı

Alageyik

Kardelen

Ülkemizde nesli tükenme tehlikesinde olan canlılar

Panda

Pangolin

Dünyada nesli tükenme tehlikesinde olan canlılar

Habitat: Bir canlının doğal olarak yaşadığı ve neslini devam ettirdiği (üreyebildiği) yer olarak tanımlanır. Habitate örnek olarak okyanuslar, göller, ormanlar, çayırlar verilebilir. Örneğin inci kefalinin habitatu Van Gölü'dür.

Ekosistem: Belli alanda yaşayan, birbirleriyle etkileşim içinde olan canlılar ile cansız öğelerden oluşan doğal yapılara denir.

A. Aşağıdaki ifadelerden doğru olanların başına "D" yanlış olanların başına "Y" harfi koyunuz.

1. Mamut nesli tükenmekte olan hayvanlardan biridir.
2. Ekosistem canlı ve cansız öğelerden oluşur.
3. Asya fili ülkemizde nesli tükenen hayvanlardan biridir.
4. Sığla ağacı ülkemizde nesli tükenmekte olan bitki türlerindedir.
5. Hayvanat bahçeleri fillerin habitatıdır.
6. Panda, Dünya'da nesli tükenen canlılardan biridir.

B. Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Ülkemizde nesli tükenen canlılara 3 örnek veriniz.

.....

2. Habitat nedir? Örnek vererek açıklayınız.

.....

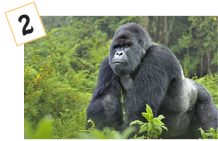
.....

C. Aşağıdaki canlıları ülkemizde ve Dünya'da nesli tükenmekte olan canlılar şeklinde gruplandırınız.

Kelaynak

Dağ gorili

Boz ayı

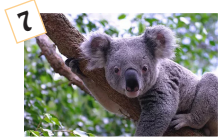
Panda

Kısa gagalı yunus

Akdeniz fokü

Koala

Kar çiçeği

Sığla ağacı

Kutup ayısı

a. Ülkemizde nesli tükenmekte olan canlılar

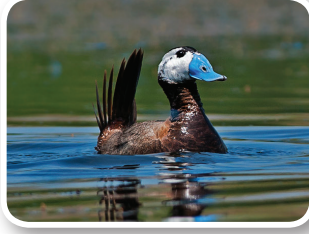
.....

b. Dünyada nesli tükenmekte olan canlılar

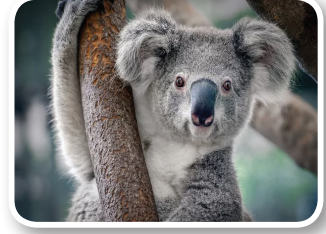
.....

1. Aşağıda nesli tükenme tehlikesinde olan bazı canlılarla ilgili aşağıdaki bilgiler verilmiştir.

1995 yılında sayısı 6.000 tane olan dik kuyruk ördeği sayısı günümüzde 800'lere düştü. Kuraklık tehdidinde olan Kızılırmak, Yeşilirmak ve Gediz deltalarında yaşayan dik kuyruk sayılarında azalma devam etmektedir.

Avustralya'ya özgü koalaların son 10 yıl içinde önlem alınmadığı takdirde neslinin tükenmeceği belirtildi. Kentsel ve tarımsal faaliyetler koalaların beslendiği okalipütüs ağaçların yok edilmesi 1800'lü yıllarda milyonlarca olan sayısının binlere indiği tespit edildi.

Buna göre aşağıda yapılan yorumlarda hangisi yanlıştır?

- A) Canlıların neslinin tükenmesine doğal etkenler sebep olabilir.
 B) İnsanların, canlıların yaşadığı yaşam alanlarını yok etmesi bazı canlıların neslinin azalmasına neden olur.
 C) Okalipütüs ağaçlarının zarar görmesi koalaların sayısının artmasını sağlar.
 D) Ülkemizde yaşayan dikkuyrukların neslini tehdit eden unsurlardan birisi yaşadıkları bölgelerdeki aşırı buharlaşmadır.

2. Aşağıdaki yapboz, bazı hayvanların isimlerinin yazılı olduğu parçalardan oluşmuştur.

Bu canlılardan hangisi ülkemizde nesli tükenen canlılardan biridir?

- A) B)
 C) D)

İPUCU

» Bir canlının yaşamını devam ettirdiği yaşam alanına habitat denir. Canlıların habitatları ile birlikte diğer canlılarla oluşturduğu yapıya ekosistem denir.

3.

İfadeler	D Y
Ülkemizde nesli tükenen canlılara Asya fili örnek olarak verilebilir.	
Tazmanya kaplanı Dünya'da nesli tükenmekte olan canlılara örnektir.	
Sığla ağacının nesli ülkemizde tükenmiştir.	
Mamut, Dünya'da nesli tükenen canlılardan biridir.	

Şekildeki tabloda bilgilerin karşısına doğru ise "D", yanlış ise "Y" harfi yazıldığında tablonun son görünümü aşağıdakilerden hangisi gibi olur?

- A)

D
D
Y
D

 B)

Y
Y
Y
D

 C)

D
Y
Y
D

 D)

D
Y
D
Y

Test - 3

4. Kısaca bir canlının doğal olarak yaşadığı yerdir.

Nesli tükenen canlı

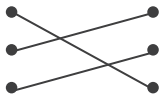
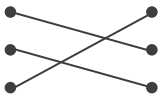
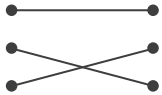
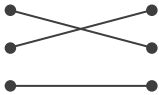
Nesli tamamen yok olmuş canlılara denir.

Ekosistem

Belli bir alanda yaşayan birbirleriyle etkileşim hâlinde olan canlı ve cansız öğelerden oluşan doğal yapıdır.

Habitat

Tabloda verilen açıklamalar ile tanımların doğru eşleştirilmesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) B)
- C) D)

5. **K canlısı:** Son 10 yıl içinde doğada bulunma sayısı ciddi oranda azalmış, az rastlanır hâle gelmiştir.

L canlısı: Son 10 yıl içerisinde doğada sayısı artmıştır. Bu canlı ile ilgili avlanma yasağı kaldırılmıştır.

M canlısı: Son 10 yıl içerisinde doğada bulunma sayısında önemli bir değişiklik olmamıştır. Doğada sık rastlanır bir canlıdır.

Sadece verilen bilgiler göz önünde bulundurularak son 10 yıl içinde hangi canlı ya da canlılar nesli tükenme tehlikesinde olan canlılar grubuna katılmış olabilir?

- A) Yalnız K B) Yalnız M
C) K ve L D) L ve M

İPUCU

» Ülkemizde kelaynak, deniz kaplumbağası, alageyik, telli turna ve Akdeniz foku nesli tükenme tehlikesi olan hayvanlardır.

6. Bazı bitkilerin bilinçsizce aşırı toplanması sonucunda bu bitkilerin nesli yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır.

1. Gül

2. Papatya

3. Orkide

Şekildeki resimleri verilen bitkilerden hangisi ülkemizde nesli tükenmekte olan grupta yer alır?

- A) Yalnız 2. B) Yalnız 3.
C) 1 ve 2. D) 1 ve 3.

1. Nesli tükenen veya tükenme ile karşı karşıya olan canlılar için hazırlanmış bir etkinlik aşağıda verilmiştir.

Yukarıda verilen ifadeler için doğru ya da yanlış yollar seçilerek ilerlendiğinde, seçeneklerdeki nesli tükenme tehlikesi olan hangi canlıya ulaşılır?

- A) Panda B) Boz ayı C) Kardelen D) Sülün

2. Esmâ, Türkiye’de nesli tükenme tehlikesinde olan canlılardan birisi olan flamingolarla ilgili aşağıdaki bilgilere ulaşır.

Pembe renkleriyle dikkat çeken flamingoların Türkiye’deki en önemli üreme alanı Tuz Gölü havzasıdır. 20 yıl önce 10 binin üzerinde flamingo çifti bulunduran Tuz Gölü’nde bu sayı 5 binlere kadar düştü. Sulak alanların insanlar tarafından kurutulması ve yoğun tarımsal faaliyetler flamingoların yaşam alanlarını tehdit ediyor. Tuz gölüne arıtılmadan verilen tarım kimyasalları ve evsel atıklar, Tuz Gölü’nde yaşayan canlıları olumsuz etkiliyor. Bu şekilde kirlilik devam ederse ülkemizdeki flamingoların nesli tükenecek.

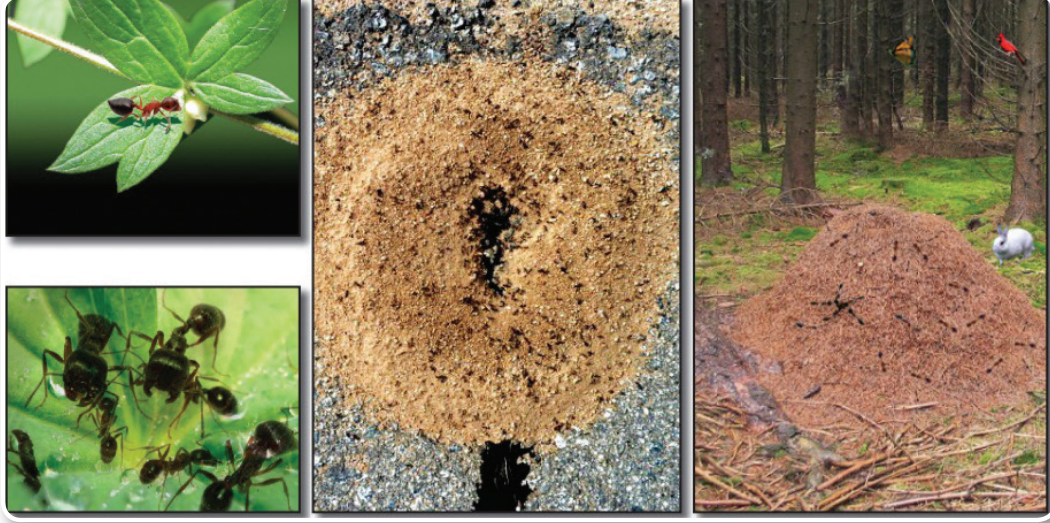
Buna göre verilen bilgilere bakılarak,

- I. Flamingoların Dünya’da yaşadığı tek alan Tuz Gölü’dür.
II. İnsansal faaliyetler Tuz Gölü’ndeki flamingo sayısını olumsuz etkilemektedir.
III. Alınan tedbirlerle ülkemizdeki flamingoların sayısında belirgin artışlar olmuştur.

Yorumlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız II. B) I ve III. C) II ve III. D) I, II ve III.

3. Canlıların yaşamını devam ettirebilmesi için su, hava, toprak gibi cansız varlıklara ve güneş ışığına ihtiyaç vardır. Belli bir habitattaki hayvan ve bitki topluluğu ile yaşadığı çevrede oluşan, aralarında madde alışverişi olan sistemlere ekosistem denir.

Dünya'nın en çalışkan canlısı olarak bilinen karıncalar; böcek, şekerli yiyecek ve tohumları çok severler. Besinlerini ve yuvalarını çok iyi korurlar. Karıncalar, tek başlarına oldukları zaman tehlikelere ve avcılara karşı daha duyarlı olurlar. Karıncalar birbirinin avcısı olabildikleri gibi serçeler de karıncaların avcısıdır. "Karınca aslanı" olarak bilinen böcek türü, karıncaların en büyük düşmanıdır. Karıncalar, bazı böcek türlerini korur. Bu sayede bitkilerin öz sularını temin edebilirler. Karıncaların yaşam alanları toprak olduğu gibi bir ağaç da olabilir.

Buna göre verilenler ile ilgili,

- I. Karıncalar yaşamak için canlı ve cansız varlıklara ihtiyaç duyarlar.
- II. Karıncaların habitata bir bitki türü olabilir.
- III. Karıncaların olduğu ekosistemlerde sadece kendi türündeki karıncalar bulunur.

ifadelerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I. B) I ve II. C) II ve III. D) I, II ve III.

4. 1. Karadeniz'de yaşayan hamsi balıkları.
2. Penguenlerin habitata güney kutbudur.
3. Kutup ayılarının habitata kuzey kutbudur.

Yukarıdakilerden hangileri habitata örnek olarak verilebilir?

- A) Yalnız 1. B) 1 ve 2.
C) 1 ve 3. D) 1, 2 ve 3.